

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Svmmma Totivs Theologiae S. Thomæ Aqvinatis, Doctoris Angelici Ordinis Prædicatorum

Secvndæ Secvndæ Partis Volumen Secundum

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Romæ, 1619

Vtrum diuinatio quæ sit per astra, sit licita? 5

urn:nbn:de:hbz:466:1-38762

Utrum diuinitio qua fit per astra, sit illicita?

509

AD quintum sic proceditur. Videtur, quod diuinitio qua fit per astra, non sit illicita. Licitum enim est ex consideratione causarum prænuntiare effectus: sicut Medici ex dispositione ægritudinis prænuntiant mortem. Sed corpora caelestia sunt causarum qua sunt in hoc mundo, ut etiam Dionysius dicit 4. cap. de Diuin. nom. Ergo diuinitio qua fit per astra, non est illicita.

1. d. 15. q.
1. a. 3. ad
4 & 3. cõ
tra cap.
154. cor.
Et Gal. 4
le. 4. co. 2.

¶ 2 Præterea, Scientia humana ex experimentis originem sumit, ut patet per Philosophum * in 1. Metaph. Sed per multa experimenta aliqui compererunt, ex consideratione syderum aliqua futura posse prænosci. Ergo non videtur esse illicitum tali diuinatione uti.

lib 1 c. 1.
nõ longè
à princ.
tom. 3.

¶ 3 Præterea, Diuinitio dicitur esse illicita, in quantum innititur pacto cum dæmonibus inito. Sed hoc non fit in diuinatione, qua fit per astra, sed solum consideratur dispositio creaturarum Dei. Ergo videtur, quod huiusmodi diuinitio non sit illicita.

SED contra est, quod Aug. dicit in 4. confess. * Illos Planetarios, quos Mathematicos vocant, consuleri non desistebam, quod quasi nullum esset eis sacrificium, & nullæ preces, ad aliquem spiritum ob diuinationem dirigerentur: quod tamen Christiani & vera pietas repellit & damnat.

li. 4. c. 3.
in princ.
tom. 1.

RESPONDEO dicendum, quod sicut dictum est *, diuinationi qua ex opinione falsa, vel vana procedit, ingerit se operatio dæmonis, ut hominum animos implicet vanitati, aut falsitati. Vana autem vel falsa opinione utitur, si quis ex consideratione stellarum futura velit præcognoscere, qua per ea præcognosci non possunt. Est ergo considerandum, quid per caelestium corporum inspectionem de futuris possit præcognosci. Et de his quidem, qua ex necessitate eueniunt, manifestum est quod per consi-
dera-

4. 1. et 2.

de aitionem stellarū possunt præcognosci, sicut astrologi prænuntiant eclipses futuræ. Circa præcognitionem verò futurorum euentuum ex consideratione stellarum, diuersi diuersa dixerunt. Fuerunt enim, qui dicerent, quòd stellæ potius significant, quàm faciant ea quæ ex earum consideratione prænuntiantur. Sed hoc irrationabiliter dicitur. Omne enim corporale signum, vel est effectus eius cuius est signum, sicut fumus significat ignem à quo causatur; vel procedit ab eadem causa. & sic dum designat causam, per consequens significat effectum: sicut Iris quandoque significat serenitatem, in quantum causa eius, est causa serenitatis. Non potest autem dici, quòd dispositiones cælestium corporum, & motus, sint effectus futurorum euentuum: nec iterum possunt reduci in aliquam superiorem causam communem, quæ sit corporalis. Possunt autem reduci in vnā causam communem, quæ est providentia diuina. Sed alia ratione disponuntur à diuina providentia motus & situs cælestium corporum, & alia ratione euentus contingentium futurorum: quia illa disponuntur secundum rationem necessitatis, vt semper, & eodem modo proueniant; hæc autem secundum rationem contingentiam, vt variabiliter contingant. Vnde non potest esse, quòd ex inspectione siderum accipiatur præcognito futurorum, nisi sicut ex causis præcognoscuntur effectus. Duplices autem effectus subtrahuntur causalitati cælestium corporum. Primò quidem omnes effectus per accidens contingentes, siue in rebus humanis, siue in rebus naturalibus: quia vt probatur in 6. Metaphys. ens per accidens, non habet causam, & præcipuè naturalem; cuiusmodi est virtus cælestium corporum: quia quod per accidens fit, neque est ens propriè, neque vnum: sicut quòd lapide cadente fiat terræmotus, vel quòd homine fodiente sepulchrum, inueniatur thesaurus. Hæc enim & huiusmodi non sunt simpliciter vnum, sed simpliciter multa. Operatio autem

li. 6. te. 4.
5. & 6.
10. 3.

natura semper terminatur ad aliquid vnum, sicut & procedit ab vno principio, quod est forma rei naturalis. Secundò autem subtrahuntur causalitati celestium corporum actus liberi arbitrij, quod est facultas voluntatis & rationis. Intellectus enim sive ratio, non est corpus nec actus organi corporei, & per consequens nec voluntas, quæ est in ratione, vt patet per Philosophum * in 3. de Anima. Nullum autem corpus potest imprimere in rem incorpoream. Vnde impossibile est, quòd corpora caelestia directe imprimant in intellectum, & voluntatem. Hoc enim esset ponere intellectum non differre à sensu: quod Arist. in lib. * de Anima, imponit his qui dicebant, quòd talis voluntas est in hominibus, qualem in die inducit pater virorum deorumque, scilicet sol vel cælum. Vnde corpora caelestia non possunt esse per se causa operationũ liberi arbitrij (possunt tamen ad hoc dispositiue inclinare, in quantum imprimunt in corpus humanum, & per consequens in vires sensitivas, quæ sunt actus corporaliũ organorum, quæ inclinant ad humanos actus.) Quia tamen vires sensitivæ obediunt rationi, vt patet per Philosophum in 3. de Anima. & 1. Ethic. * nulla necessitas ex hoc, libero arbitrio imponitur: sed contra inclinationem celestium corporum homo potest per rationem operari. Si quis ergo consideratione astrorum vtatur ad præcognoscendos futuros casuales, vel fortuitos euentus, aut etiam ad cognoscendum per certitudinem futura opera hominum, procedit hoc ex falsa & vana opinione. Et sic operatio dæmonis se immisceet: vnde erit diuinitio superstitiosa, & illicita. Si verò aliquis vtatur consideratione astrorum, ad præcognoscendum futura, quæ ex caelestibus causantur corporibus, puta siccitates, & pluias, & alia huiusmodi: non erit illicita diuinitio, nec superstitiosa. Et secundum hoc patet responsio Ad primum.

Ad secundum dicendum, quòd hoc quòd astrologi

Seq. Sec. Vol. ij.

FF ex

li. 3. tex.

42. 10. 2.

li. 2. tex.

150. 10. 2.

li. 1. ethic.

c. vi. 10. 5.

l. 3. de a-

nim. tex.

42. et 47.

10m. 2.

ex consideratione astrorum frequenter vera prænuntiant, contingit dupliciter. Vno quidem modo, quia plures hominum passiones corporales sequuntur. Et idem actus eorum disponuntur ut in pluribus, secundum inclinationem caelestium corporum. Pauci autem sunt, id est soli sapientes, qui ratione huiusmodi inclinationes moderentur. Et idem astrologi in multis vera prænuntiant, & præcipue in communibus euentibus, qui dependent ex multitudine. Alio modo propter daemones se immiscetes. Vnde Aug. 2. super Genes. ad literam dicit, Fatendum est, quando à mathematicis vera dicuntur, instinctu quodam occultissimo dici, quem nescientes humanae mentes, patiuntur: quod tamen ad decipiendos homines fit spirituum immundorum, & seductorum operatione, qui quædam vera de temporalibus rebus nosse permittuntur.

li. 7. c. 17.
no procul
à fi. 80. 3.

Eod. cap.
17 in fi.
tom. 3.

Vnde concludit*, Quia propter bono Christiano, siue Mathematici, siue quilibet impiè diuinantium, & maxime dicentes vera, cauendi sunt, ne consortio daemionum animam deceptam, pacto quodam societatis irretiant.

Et per hoc patet responsio Ad tertium.

ARTIC. VI.

Utrum diuinitio qua fit per somnia, sit illicita?

510
3 cōtr. c.
34. cor. 5.
6. Et
opus. 25.
s. 4. co. 2.

AD sextum sic proceditur. Videtur, quod diuinitio qua fit per somnia, non sit illicita. Vt enim instructione diuina non est illicitum. Sed in somnijs homines instruuntur à Deo: dicitur enim Iob 33. Per somnium in visione nocturna, quando irruit sopor super homines, & dormiunt in lectulo: tunc aperit, scilicet Deus, aures virorum, & erudiens eos instruit disciplina. Ergo ut diuinatione, qua est per somnia, non est illicitum.

¶ 2. Præterea, illi qui interpretantur somnia, proprie vtuntur diuinatione somniorum. Sed sancti viri leguntur somnia interpretati: sicut Ioseph est interpretatus somnia pinceræ Pharaonis, & magistri pistorum.